

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 106 - 107 * Godina XII * juli/srpanj - august/kolovoz 2011.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Susret predstavnika privrednih/gospodarskih komora Srbije i Federacije BiH

Proširenje saradnje kao zajedničko opredjeljenje

Udruženje prometa naftnih derivate FBiH

Održana izborna Skupština

ISSN 1840-0310

9 771840 031004

Proširenje saradnje kao zajedničko opredjeljenje

Susreti predstavnika privrednih/gospodarskih komora Srbije i Federacije BiH su održani u okviru dosadašnje međukomorske suradnje 21. i 22. lipnja 2011. godine u Užicu i Kraljevu, a organizatori su bili Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH i Privredna komora Srbije

Osnovni cilj sastanaka je bio proširenje i unapređenje gospodarske suradnje kroz poslovno povezivanje gospodarskih subjekata, zajedničku proizvodnju i nastup na trećim tržištima privreda Srbije, regiona Užica, Valjeva, Kraljeva i Kruševca i FBiH.

Predstavnici privrednih/gospodarskih komora Srbije: Užice, Valjevo, Kraljevo i Kruševac i FBiH: Privredna komora Zeničko-dobojskog

kantona, Gospodarska komora Srednjobosanskog kantona i Privredna komora Goraždansko-podrinjskog kantona su detaljno prezentirali proizvodne resurse, gospodarska društva i proizvodne programe svojih regija, kao i međunarodne projekte i ekonomsku suradnju sa inozemstvom u prvom redu sa BiH, odnosno Srbijom. O privrednoj suradnji između Srbije i BiH govorili su Jago Lasić, predsjednik Privredne komore FBiH, i Mitar Pržulj, samostalni savjetnik u Privrednoj komori Srbije.

Predstavnici gospodarskih komora konstatare su da je privredna suradnja između Srbije i Bosne i Hercegovine iznimno dobra.

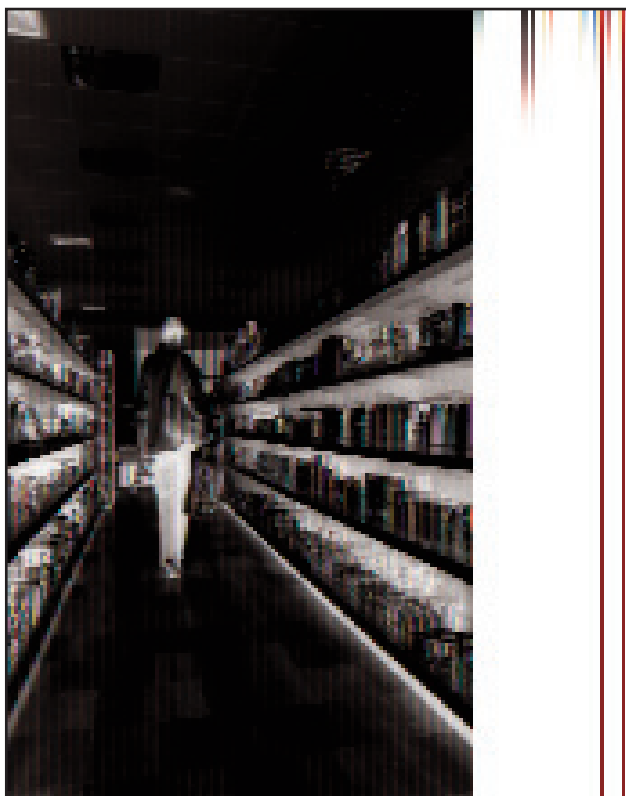
Srbija i BiH ostvaruju značajnu robnu razmjenu i BiH je jedan od najvažnijih poslovnih partnera i jedno od najvećih izvoznih tržišta Srbije. Preko 10% izvoza Srbije odnosi se na tržište BiH, od čega je preko 60% izvoz u Republiku Srpsku, s tim što se dio robe plasira na tržište FBiH. Opća je ocjena da srpska roba nije dovoljno prisutna na tržištu FBiH, prvenstveno u kantonima Sarajeva, Zenice, Tuzle i Mostara, što ukazuje na to da postoji prostor, sa obje strane, za proširenje robne razmjene.

Takođe, i za BiH u robnoj razmeni, Srbija je značajan vanjskotrgovinski poslovni partner, zajedno sa Hrvatskom, Njemačkom i Italijom. BiH je značajan izvoznik energenata, goriva, koksa, električne energije, uglja, kao i proizvoda metalnog sektora i drvne industrije. Na uvoznj strani na prvom mjestu su poljoprivredno-prehrambeni proizvodi.

Najveći problemi u nesmetanom protoku robe su međusobno nepriznavanje certifikata o kvalitetu.

Dogovoreno je da će:

- Privredne/gospodarske komore iz Srbije i FBiH međusobno razmijeniti informacije o privrednim potencijalima, privrednim društvima i proizvodnim programima svojih regija i o tome upoznati zainteresirane privrednike.

- Privredne/gospodarske komore iz Srbije i BiH organizirati susrete između privrednika Srbije i BiH na sektorskom, granskom i na razini djelatnosti. Susreti privrednika organizirat će se najprije na razini metalske i elektroindustrije, poljoprivredno-prehrambene i drvene industrije. Cilj susreta je povećanje robne razmjene i uspostavljanje viših oblika privredne suradnje realizacijom zajedničkih projekata, proizvodno-tehničkom suradnjom i dr.

- Imajući u vidu da u regiji postoji značajan broj

velikih projekata u oblasti infrastrukture koji su spremni za realizaciju, organizirat će se susret privrednika iz oblasti građevinarstva iz Srbije, BiH i Hrvatske i zajednički razmotriti mogućnost formiranja konzorcijuma za realizaciju ovih projekata.

- Privredne/gospodarske komore iz Srbije i BiH će intenzivirati aktivnosti na definiranju i izradi projekata sa kojim će konkurirati za sredstva evropskih fondova.

Željana BEVANDA

zeljana.bevanda@yahoo.com

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina XII
Broj 106 - 107
Juli/srpanj - avgust/kolovoz 2011.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić

i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018

Identifikacioni broj
4200088140005

Identifikacioni broj PDV
200088140005

DTP: "Privredna štampa"

Štampa: Suton d.o.o.
Varaždinska 2, Široki Brijeg
Besplatan primjerak

Održana izborna Skupština

U sjedištu P/GKFBiH u Sarajevu 26. jula održana je izborna Skupština Udruženja prometnika naftnih derivata FBiH (UPND)

Prethodni četverogodišnji mandat organa Udruženja su obilježile značajne aktivnosti kako planirane tako i one koje su bile aktualizirane zbog promjenljivosti tržišta nafte i naftnih derivata, te nastojanja da se profesionalnijim pristupom asocijacije problematici uspostavi značajniji prostor za rad članica Udruženja.

Iako je Skupština prvenstveno imala zadatak da izabere novi saziv Odbora Udruženja, značajan dio je posvećen Izvještaju o radu Odbora za prethodni mandatni period, kojeg je

prezentirao Izudin Ahmetlić, aktuelni predsjednik Udruženja.

Izvještaj se temeljio na aktivnostima u izvještajnom periodu, velikim i značajnim pomacima u radu i organizaciji Udruženja, te ostvarenju osnovnih ciljeva i načela na kojima se temelji rad UPND. Naglašeno je da su principi, ciljevi i vizija u potpunosti ostvareni, te da su rezultirali činjenicom da je Udruženje postalo prepoznatljiv i respektabilan faktor u privrednom prostoru BiH. Konstatovano je da postoji kvalitetna saradnja sa svim organima i institucijama u čijoj nadležnosti je privredna problematika, odnosno sektor naftne privrede, te da su uspostavljeni partnerski odnosi sa organima izvršne vlasti i uprava na nivou Federacije BiH.

Istaknut je i pozitivan rezultat uspješne reorganizacije UPND, te energičnijeg i profesionalnijeg pristupa problematici naftnog sektora, zbog čega je Udruženje preko svojih stručnih timova uključeno u sva pitanja koja su potrebna za legislativno uređenje ove oblasti.

Milenko Bošković, novi predsjednik Udruženja

U novi saziv Odbora Udruženja imenovani su: Milenko Bošković, predsjednik (Udruga trgovaca naftom Mostar), Izudin Ahmetlić, potpredsjednik (HIFA OIL d.o.o. Tešanj), te članovi Mujo Ahmetspahić („TMP Ahmetspahić“ d.o.o. Sarajevo), Zijad Mahmutović („OMV BH“ d.o.o. Sarajevo), Antonija Miler („Petrol BH Oil Company“ d.o.o. Sarajevo), Blaž Krezić („Energy comerse“ d.o.o. Mostar), Hasan Uščuplić („Polo“ d.o.o. Kalesija), Bećir Čengić („El Tarik Oil“ d.o.o. Sarajevo), Muhidin Alić („Shell elektron“ d.o.o. Gračanica), Mirko Šiško („Zabrišće B&M“ d.o.o. Livno), Predrag Kožul („ABC Petrol“ d.o.o. Široki Brijeg), Ismet Begić („Almy“ d.o.o. Zenica), Nijaz Orman („Orman“ d.o.o. Kiseljak), Mehmed Huremagić („Euro jet“ d.o.o. Cazin).

Kako je jedan od principa na kojima se temelji rad Udruženja organizacija u pravcu njenog širenja i praćenja savremenih načina poslovanja, Skupština je usvojila i prijedlog za formiranje novog tijela Udruženja, a to je Etički savjet. Formiranjem ovog savjeta članice Skupštine su prihvatile savremeni trend kojeg slijede sve asocijacije na osnovi dobrovoljnog udruživanja, koji se ogleda u poštivanju etičkih principa.

Shvatajući neophodnost da se u ovom relativno “mladom“ sektoru privrede u BiH i FBiH treba uvažavati iskustvo, poslovni ugled i stečene reference u prvi saziv Etičkog savjeta izabrani su: Bećir Čengić, predsjednik, te članovi Hasan Uščuplić i Blaž Krezić.

U ime Odbora i Skupštine Udruženja predsjednik Izudin Ahmetlić je uručio i prigodne Zahvalnice istaknutim članovima Odbora i aktivistima Udruženja u znak priznanja za doprinos i zalaganje u organizaciji, radu, razvoju i afirmaciji Udruženja promotnika naftnih derivata FBiH.

Piše: Amela KEČO, dipl. pravnik

Opšti cilj Projekta

Jačanje mreže privrednih komora BiH umrežavanjem i jačanjem dijaloga između organa uprave i komora, kao i prilagođavanje standardima evropskih privrednih komora tokom 24 mjeseca kroz analizu prepreka u ostvarivanju osnovnih komorskih zadataka, obuku i stažiranje u Flandriji/Belgija

Specifični ciljevi predloženih akcija jačanja komora u BiH kao predstavnika ekonomskog sektora i ključnog igrača u ekonomskom razvoju su sljedeći:

- Reprezentativna analiza komora u BiH;
- Razvoj mehanizama saradnje i redovne komunikacije među komorama u oba entiteta;
- Prilagođavanje komora evropskim standardima i interesnim grupama u BiH;
- Inicijative od komora prema vlastima radi učešća u procesu odlučivanja;

- Stabilizacija mreže komora edukacijom zaposlenih;

- Jačanje lobija i ugleda komora saradnjom sa medijskim institucijama kao predstavnikom i institucijom;

- Podrške partnerima u privrednom sektoru.

Dana 7. 7. 2011. godine je u prostorijama Privredne komore Republike Srpske održan okrugli sto pod nazivom "Privreda, komora, uprava - unapređenje komunikacije".

Jedan od najvažnijih programskih zadataka privrednih komora u BiH jeste zastupanje interesa privrede u odnosima sa organima vlasti s ciljem stvaranja privrednog ambijenta koji će omogućiti i podstaći efektivnije i efikasnije poslovanje, a time i opšti napredak društva u cjelini. Ovaj zadatak je višestruko važan kako sa aspekta unapređenja poslovnog ambijenta tako i radi kreiranja pretpostavki za povećanje domaćih i stranih investicija u privredne kapacitete u BiH.

“NET - Networking, Educating, Teaching the Chamber-network in BiH”

Učesnici okruglog stola - predstavnici svih nivoa vlasti u BiH, komora i privrede - su kroz konstruktivnu, stručnu i argumentovanu diskusiju došli do niz zaključaka o načinu poboljšanja komunikacije između ova tri ključna učesnika. Opšti je zaključak da je potrebno intenzivirati komunikaciju i saradnju uopšte, a kao prvi korak, zaključci ovog stola će biti formulisani u smjernice za unapređenje rada i ostvariva-

- aktivnijeg učešća poslovne zajednice u ovom procesu, povećanja kvaliteta usluga i prilagođavanja evropskim standardima privrednih komora u BiH.

Realizaciju NET projekta u naredne dvije godine koordinira Područna privredna komora Banjaluka u saradnji sa Privrednom komorom Flandrije VOKA, Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije BiH,

nje uspjeha na polju primjene novih metoda i tehnika u komunikaciji i aktivnom učešću poslovne zajednice.

Okrugli sto je organizovan u okviru realizacije projekta „NET - Networking, Educating, Teaching the Chamber-network in BiH” finansiranog sredstvima IPA fonda. Ovim projektom se želi ojačati mreža privrednih komora u BiH sa ciljem:

- intenziviranja dijaloga između zakonodavne i izvršne vlasti na svim nivoima u BiH i komora,

Privrednom komorom Republike Srpske, Privrednom komorom Zeničko-dobojskog kantona i Područnom privrednom komorom Bijeljina. Osim organizacija okruglih stolova, NET projekat čini niz drugih aktivnosti kao što su analiza uslova poslovanja privrednih komora i edukacije zaposlenih u komorama u BiH, razmjene iskustava sa partnerom iz EU i slično.

Mira IDRIZOVIĆ
m.idrizovic@kfbih.com

Project NET
Bure Danilova 118, 78000 Banja Luka,
Republika Srpska, Bosnia and Herzegovina
* phone: +381 51 215 514 - fax: +381 51 215 510 -
-net@kikomora.ba - www.kikomora.ba

This project is financed by
The European Union

Predstavljena Confindustria u BiH

U Sarajevu je 28. juna ove godine prezentirano Udruženje industrije i privrednika u BiH - Confindustria u Bosni i Hercegovini, na svečanoj ceremoniji u Rektoratu Univerziteta Sarajevo

Predstavljajući aktivnosti koje namjerava poduzeti u namjeri da se pomogne u uvezivanju italijanskih poduzetnika koji su već prisutni u BiH, ali i s ciljem promocije mogućnosti za ulaganje u oblasti za poduzetnike koji to tek namjeravaju učiniti, predsjednik Confindustrie u BiH Salvatore D' Erasmo je istaknuo da su italijanski poduzetnici okupljeni u tom udruženju, sa tradicijom koja je priznata na pet kontinenata: Confindustrie broji 146.000 firmi koje zapošljavaju oko 5,5 miliona radnika. Prisutna je u cijeloj Italiji sa 18 regionalnih i 23 sektorske federacije među kojima je metalo-mehanička najbitnija. Ovdje je u potrazi za novim investicijskim prilikama, novim odnosima, koji često kombiniraju ekonomski razvoj s rastom odnosa između ljudi i rastom odnosa između njihovih institucionalnih predstavnika.

Confindustria u BiH želi pomoći i u procesu saradnje i stvoriti temelje za integraciju poslovanja s BiH u kojoj se, po njegovom mišljenju, nalaze dva bitna segmenta: ozbiljni i marljivi ljudi, kao i dostupnost važnih sirovina počevši od obnovljive energije koja može znatno podržati proces ekonomskog rasta i društvenog razvoja.

Obećao je da će Udruženje pomoći onima koji žele investirati ovdje i ponuditi suradnju, te poboljšati vezu sa ostalim organizacijama koje djeluju u BiH promovirajući strana ulaganja i pomažući poduzetnike. Obraćajući se skupu, Nermin Nikšić, premijer Federacije BiH, u ime Vlade FBiH, obradovan činjenicom da je Confindustria, kao udruženje italijanskih privrednika sa stogodišnjom tradicijom, prepoznala potencijale BiH, rekao je:

- Svjesni smo da BiH nema tako dobar investicioni imidž. Zbog toga, još i više smo sretni što imamo priliku, na direktan i otvoren način, kontaktirati sa italijanskim poduzećima, čije interese zastupa i promovira ova organizacija. Svima njima, kao i drugim potencijalnim investitorima, i ovom prilikom želim poručiti da u vlasti FBiH imaju partnera.

Naglasio je da BiH i FBiH, kao njen dio, imaju velike potencijale za investiranje, naročito u energetskom sektoru. Stoga ono što je ingerencija države, a tiče se energetike, mora ostati pitanje koje trebaju riješiti institucije BiH. Vlada FBiH učinit će sve da se to ispoštuje - rekao je premijer Nikšić.

Osim energetike, investitorima je ukazano i na druge oblasti: na proizvodnju zdrave hrane, tekstilnu industriju, turizam i mogućnosti ulaganja u gradnju infrastrukturnih objekata, naročito autoputeva, kao i metaloprerađivački sektor iz kojeg dolazi najveći broj članica Confindustrie.

Obradovan saznanjem da je Vlada Italije odobrila kreditnu liniju od 15 miliona eura namijenjenih za investiranje u BiH, premijer je izrazio nadu da je to samo početak novih ulaganja, te izjavio:

- Uvjeravam vas da ćete u ovoj državi naći partnere s kojima ćete moći napraviti dobar posao.

Mladen Zirojević, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, istaknuo je dobru trgovinsku razmjenu dviju država, ali i naglasio da se ona može još unaprijediti. I on je stranim investitorima poručio da ozbiljnije ulažu, prije svega, u sektor energetike gdje ima mnogo prostora za ulaganje. Privredne oblasti, pogodne za italijanske investitore, ministar Zirojević vidi i u tekstilnoj industriji gdje već postoji značajna suradnja, u prehrambenoj industriji, poljoprivredi...

Šta namjeravaju učiniti u BiH:

Prije svega, pomoći kompanijama, čija iskustva uvažavaju i koja su već pisutna u BiH, da prevaziđu probleme sa kojima su se susretali, te ukazati na interesantne mogućnosti proširenja obima posla, sa pozitivnim ishodom za zapošljavanje. Također, žele ponuditi ono što kao poduzetnici mogu: znanje, iskustvo i slično. "Mreža" koju žele stvoriti na nivou Balkana odgovaraće Confindustriji, ali i BiH. U ostvarivanju navedenih ciljeva poboljšaće se veza sa ostalim organizacijama koje djeluju u BiH, promovirajući strana ulaganja i pomažući poduzetnike, počevši sa Foreign Investors Council.

U povodu zvaničnog otvaranja predstavništva Confindustrie u BiH u Sarajevo je doputovala Catia Polidori, italijanska ministrica za međunarodnu trgovinu, koja je, u okviru boravka u BiH, razgovarala sa zvaničnicima raznih nivoa vlasti.

Mr. Nafija ŠEHIĆ-MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

Stav Vlade FBiH vezan za programiranje IPA fondova za 2011.

Povodom nedavnih dešavanja vezanih za programiranje IPA fondova za 2011. godinu, stav Vlade FBiH ostaje nepromijenjen. Programiranje IPA za 2011. je proteklo u skladu sa zakonima ove zemlje i postojećom regulativom, te sporazumom o pretpristupnoj pomoći potpisanom između BiH i EU, poruka je Vlade Federacije BiH.

Prema spomenutim pravilima, planiranje ovih projekata vode institucije države, a u procesu učestvuju i niži nivoi vlasti, što je bio slučaj i ove godine. Sve projekte je odobrilo Vijeće ministara BiH, a Direkcija za evropske integracije BiH je konačnu listu ovih projekata poslala Evropskoj komisiji.

Predstavnici Republike Srpske u struktura-ma zaduženim za pretpristupnu pomoć već nekoliko godina blokiraju provedbu značajnog

broja ovih projekata, te na taj način pokušavaju distribuciju ove pomoći napraviti ekskluzivno međuentitetskim pitanjem. Ignorisanje pravila i upostavljenog sistema na kojem je i sama EK insistirala predstavlja derogiranje institucija države, te legalno uspostavljenih struktura, kaže se u saopćenju.

Projekti koje osporava RS su direktno vezani za provedbu obaveza koje je pred BiH postavila EU kroz Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i Evropsko partnerstvo, a radi se o projektima vezanim za zapošljavanje, podršku Visokom sudskom i tužilačkom vijeću, poljoprivredi i Agenciji za statistiku BiH.

U tom kontekstu, stav Vlade FBiH ostaje nepromijenjen - lista projekata koju je Direkcija za evropske integracije prosljedila institucijama EU je za nas konačna, te nije moguće pregovarati i tražiti kompromis izvan pravnih okvira i potpisanih međunarodnih sporazuma. IPA fondovi, stav je Federalne vlade, nisu instrument za redefinisane unutardržavnih odnosa, nego sredstvo pomoći pri ispunjenju uslova definisanih različitim sporazumima sa EU.

Ured za odnose sa javnošću

Drvena industrija

Prilagođavanje zakonodavstvu EU

Drvena industrija će ulaskom zemlje u Evropsku uniju morati ispuniti niz zakonskih odredbi iz područja sigurnosti proizvoda, zaštite zdravlja i zaštite okoliša. Procjenjuje se da više od 75% drvoprerađivačkih poduzeća ne ispunjava neke od evropskih propisa, posebno u dijelu površinske obrade drveta i postizanja minimalnih uvjeta u primarnoj preradi.

Drvni sektor treba biti informisan sa zakonskim okvirom i direktivama EU.

Slovenska drvena industrija platila je više od 60 miliona eura prilagođavanje EU zakonodavstvu, a neke kompanije i nakon sedam godina od ulaska Republike Slovenije u EU ne zadovoljavaju propisane tehničke uvjete.

Treba početi sa pripremanjem za nove uslove poslovanja kako bi se spriječile visoke kazne.

U drвноj industriji treba učiniti mnoge promjene u tehnologijama i pristupu i pronaći sljedeće odgovore:

Koliko će poduzeća koštati prilagođavanje EU zakonodavstvu?

Možemo li izbjeći plaćanje kazni?

Koliki će biti prijelazni period?

Mogu li postojeće mašine dobiti EU certifikate?

Kako i kada se dobiva CE znak za mašine?

Kakvi su propisi oko ispuštanja štetnih tvari u atmosferu?

Zašto i kada će se ciklonske jedinice zamijeniti filterima?

Kako se skladište boje, lakovi i drugi zapaljivi materijali?

Šta su to „hvatači iskre“, kako djeluju i kako se ugrađuju?

Kako smanjiti izloženost radnika štetnom utjecaju i smrtnosti uzrokovane bukovom piljevinom?

Isplati li se uvesti ISO 14000 za zaštitu okoliša?

Kako funkcioniraju moderne lakirnice?

Zašto su vodeni lakovi postali trend u površinskoj obradi?

Šemsa ALIMANOVIĆ
s.alimanovic@kfbih.com

Svjetski dan zaštite okoliša

Obilježavanjem ovog dana UN nastoji usmjeriti lokalnu, državnu, regionalnu i globalnu pozornost na okoliš

Svjetski dan zaštite okoliša, ove godine se obilježava pod sloganom "Šume: priroda na usluzi" (Forests: Nature At Your Service), čime se želi upozoriti na ključnu ulogu šuma u očuvanju svijeta. "Njihova je uloga višestruka: Šume predstavljaju „pluća Zemlje“, te su nam najvjerniji saveznik u borbi protiv klimatskih promjena; Biljke u procesu fotosinteze pohranjuju velike količine ugljičnog dioksida uz istovremeno oslobađanje kisika, koji nam omogućava disanje. Šumski kompleksi imaju značajnu ulogu u formiranju oborina i snabdijevanja rijeka vodom, utječu na očuvanje plodnosti tla i njegovu zaštitu od erozije, ublažavaju velike varijacije temperature zraka, te tako stvaraju povoljnije uvjete za ljudsko zdravlje. One osiguravaju sklonište, sigurnost i radna mjesta za desetke miliona ljudi. Štoviše, opstanak 60 milijuna ljudi direktno ovisi o njihovom očuvanju, dok egzistencija gotovo 1,6 milijardi stanovnika naše planete posredno ovisi o šumama. U isto vrijeme su i izvor vrijednih sirovina. Uprkos svemu, uništavanje šuma, koje danas prekrivaju trećinu površine kopnenog dijela Zemlje, nastavlja se nesmanjenom žestinom. Svake godine uništi se prosječno 13 miliona hektara, što je veličina koja odgovara površini Portugala. Stoga je potrebno okrenuti se zelenoj budućnosti u kojoj će šume biti srce održivog razvoja i zelenog gospodarstva". (izvor: mzopu.hr)

Razvojem programa zelenog inženjstva, u skladu sa UNECE (UN Economic Commission for Europe) "Strategija obrazovanja za održivi razvoj", očekuje se da ljudi steknu neophodna znanja i vještine potrebne za održivi razvoj.

Ovogodišnja zemlja domaćin obilježavanja Svjetskog dana zaštite okoliša je Indija, te su cijelom Indijom, od 30. maja do 5. juna, bile u toku različite

aktivnosti vezane za podizanje svijesti o važnosti očuvanja okoliša.

Svjetski dan zaštite okoliša obilježen je 5. juna, na godišnjicu održavanja Konferencije Ujedinjenih naroda u Stockholmu (1972.) posvećene okolišu, na kojoj je usvojen Program zaštite okoliša UN. U proteklih četrdesetak godina ova manifestacija je izrasla u jedan od najjačih mehanizama kojima se podiže svijest ljudi širom planete o nužnosti uvrštavanja pitanja

zaštite okoliša među goruće probleme današnjice. Time se potiče da postanemo aktivni sudionici održivog i ravnomjernog razvoja, te preuzmemo odgovornost za očuvanje planete.

Kako se, ovaj značajan datum obilježio u BiH?

Pod pokroviteljstvom Grada Sarajeva i UNDP-a 5. juni, Svjetski dan zaštite okoliša, u Sarajevu je obilježen akcijom čišćenja parka u Vilsonovom šetalištu.

Vilsonovo šetalište u Sarajevu

Povodom Svjetskog dana zaštite okoliša, Sarajlije su se takmičile i za čišću i ljepšu okolinu, a takmičenje se održalo ispred BBI centra, s ciljem prikupljanja plastičnih flašica i otpadnih materijala i različitih vrećica i druge plastične ambalaže. U takmičenju su se okušali građani Sarajeva, kao i strani državljani. Takmičenjem je Udruženje za razvoj i afirmaciju

društva BNL, udruženje obrazovanih mladih koji vide BiH kao zemlju velikih mogućnosti, željelo utjecati afirmativno na građane u cilju zaštite i očuvanja okoline. Ovaj događaj je pohvaljen, i naglašeno je kako su ovakve i slične aktivnosti neophodne za edukaciju najmlađih u zaštiti okoline i uče-nja odlaganja otpadnih materija u predviđene prostore za to.

Jedan od ključnih doprinosa Bosne i Hercegovine u ovoj godini, u kojoj su svi važni datumi na ekološkom kalendaru posvećeni zaštiti i značaju šuma, ogleda se kroz izradu projekta Svjetske banke pod nazivom "Zaštićena šumska i planinska područja u Bosni i Hercegovini", koga finansira Globalni fond za zaštitu životne sredine (GEF), osnovan 1991. godine, kao nezavisna finansijska organizacija za pružanje pomoći zemljama GEF-a. Osnovni cilj Projekta je jačanje zaštite i upravljanja šumskim i planinskim zaštićenim područjima.

Razvojni ciljevi Projekta su povećanje površine šumskih i planinskih ekosistema i razvoj mehanizama za njihovu zaštitu, uz osiguranje da ti prirodni resursi daju osnovu za unapređenje života ljudi u ruralnim područjima i povećanje prihoda od turizma.

Svjetski dan zaštite okoliša smatra se jednim od najvažnijih događaja koji se tiču zaštite okoliša kojim se upozorava na to da ljudi, nekim svojim djelovanjem, ugrožavaju planetu Zemlju, te da treba hitno mijenjati stajališta i ponašanje, a služi i za poticanje političkih i društvenih akcija.

Stoga i BiH u svim segmentima nauke i društva treba drugačiji odnos kako prema okolišu tako i prema obilježavanju ovog, tako značajnog datuma. To podrazumijeva da taj dan treba biti obavezujući kako za civilna društva tako i za organe vlasti BiH, u rezimiranju dosadašnjeg stanja u oblasti okoliša, ocjeni postojećeg, kao i koraka ka budućnosti kroz multidisciplinarni pristup.

Mr. Nafija ŠEHIĆ-MUŠIĆ

Crna Gora

Ukida se ekološka taksa

U Crnoj Gori je u toku procedura za ukidanje ekološke takse u iznosu od 150 eura za teretna vozila, koja će za sva vozila biti ukinuta početkom 2012. godine

Ovo je rečeno na sastanku Mješovite komisije o prevozu putnika i tereta u međunarodnom drumskom saobraćaju između Crne Gore i Bosne Hercegovine koji je održan u Podgorici prije nekoliko dana. Pri tome je utvrđeno da će se razmjenjivati godišnji kontingent dozvola i to 5.500 pojedinačnih dozvola za bilateralni prevoz, 500 godišnjih dozvola za bilateralni prevoz, te 1.500 dozvola za prevoz u/iz trećih zemalja. Razmatrana su i pitanja iz oblasti međunarodnog cestovnog prevoza putnika i tereta, te potpisan Protokol kojim je definisano da se tranzitni prevoz i dalje obavlja bez dozvola, a da se bilateralni i prevoz iz/za treće zemlje od-

vija na osnovu dozvola. Osim toga, dogovoreno je da od 1. 1. 2012. godine, za bilateralni prevoz vozilima EURO-4 i EURO-5, nisu potrebne dozvole. U oblasti prevoza putnika, dogovoreno je da se formira ekspertska grupa koju će činiti predstavnici obje strane i čiji zadatak će biti da usaglase i razmijene zapisnici o održavanju, odnosno neodržavanju linija na zajedničkom sastanku u oktobru 2011. godine, kako bi nadležni organi, u skladu sa nacionalnim propisima, pristupili postupku ukidanja dozvola prevoznicima koji u prethodnom periodu nisu obavljali prevoz u skladu sa dozvolom. Zadatak ekspertne grupe je, između ostalog, i da s ciljem olakšanja protoka putnika i usluga između dvije države razmotri mogućnost unapređenja pograničnog prevoza putnika između susjednih pograničnih opština, kao i da izvrši analizu eventualnog nelegalnog prevoza i da predloži mjere za njegovo suzbijanje. Dvije strane će, naknadno, utvrditi članove ekspertske grupe. Takođe, dogovoreno je da se razmijeni po 50 dozvola za naizmjenični prevoz putnika. Prilikom obavljanja naizmjeničnog prevoza putnika u autobusu, između ostalog, mora se nalaziti kontrolni dokument pod kojim će se podrazumijevati spisak putnika koji je sačinjen na putnom listu, što će se primjenjivati od 1. augusta 2011. godine. Zaključeno je i da se do kraja ove godine održi usklađivanje redova vožnje i u BiH, uz usklađivanje termina održavanja usklađivanja u obje zemlje.

ATTP „Centroprevoz” d.o.o. Goražde

Uspješna privatizacija garant uspješnog poslovanja

Razgovarala:
Amela KEČO,
dipl. pravnik
a.keco@kfbih.com

„Centroprevoz” d.o.o. Goražde je kompanija koja je na tržištu BiH prisutna nekoliko decenija. Goraždanski prevoz putnika počeo je u sastavu „Tehnotransa” iz Rogatice. Poslije toga poslovao je kao „Servistrans” Goražde, pa u sastavu SOUR-a „Centrotrans” Sarajevo. Osamdesetih godina osamostaljuje se i posluje kao „3. novembar” Goražde. Uoči proteklog rata zapošljavao je 120 radnika, posjedovao 33 autobusa i važio za uspješan i stabilan kolektiv.

Danas u svom voznom parku posjeduje 25 autobusa od čega osam modernih turističkih autobusa, autobusku stanicu, savremenu radionicu, benzinsku pumpu, turističku agenciju..

Predstavljamo Autotransportno preduzeće „Centroprevoz” d.o.o. Goražde, a naš sagovornik je Hamza Bećirović, direktor kompanije.

Dug put razvoja kompanije je iza vas. Stoga ću vas zamoliti da nam predstavite „Centroprevoz”?

- ATTP „Centroprevoz” d.o.o. Goražde je firma čija je osnovna djelatnost prevoz putnika u drumskom saobraćaju. Na tržištu BiH prisutni smo nekoliko decenija. Pored autobusa za gradski prevoz u svom voznom parku posjedujemo i autobuse visoke turističke klase. U vlasništvu firme su autobuska stanica, radionica za održavanje vozila, benzinska pumpa i turističke agencije u Goraždu i Sarajevu.

Rijedak ste primjer uspješne privatizacije i opstanka. Izrasli ste u stabilnu kompaniju. Kakvi su planovi za budućnost?

- Do 2000-te godine uspješno smo završili privatizaciju - radnici su uspjeli otkupiti firmu od države i postati vlasnici. Ova privatizacija ima svoje prednosti, prije svega, zbog brige za sudbinu firme, kao i zainteresovanosti za razvoj i opstanak. Te 2000-te godine firma je imala stari vozni park čija je prosječna starost bila 20 godina. Posljednjih godina uložena su velika sredstva u nabavku sedam novih autobusa kako bismo mogli biti konkurentni na tržištu, a samim tim i opstali

Hamza Bećirović

u ovako teškim uslovima privređivanja. Jasno, sve smo ovo uradili uz ogromno odricanje radnika (vlasnika) bez bilo kakvih obustava rada ili nezadovoljstva.

U narednom periodu planiramo proširiti kapacitete i otvoriti linije (međunarodne i međuentitetske), a samim tim uposliti i određen broj novih radnika. Pored obnavljanja voznog parka, planiramo proširenje turističkih agencija na region Tuzla i Zenica i tako uposliti transportne kapacitete u što većoj mjeri.

Da li ste zadovoljni sadašnjim pozicioniranjem na tržištu, s obzirom na konkurenciju, često nelojalnu?

- Nisam zadovoljan sadašnjom pozicijom firme na tržištu. Nelojalna konkurencija je ta koja narušava naše bolje držanje na tržištu. To je jedan od najvećih problema kada je u pitanju prevoz putnika. Svima je poznato da se ona proširila i ima je gotovo u svakom gradu BiH. U prvi plan dolazi nelegalni taksi prevoz koji umanjuje prihod legalnim firmama i do 10%.

Kako je suzbiti, iskorijeniti? Osnovni problem nelojalne konkurencije jeste nedostatak zakonske reg-

je ona prisutna, mi nećemo moći da se razvijamo na pravi način. Moramo učiniti dodatne napore da je suzbijemo zašto su nam potrebni država i njeni organi.

Neizbježno pitanje u posljednje vrijeme jeste kako se nosite sa ekonomskom krizom?

- Jasno je da je ekonomska kriza imala štetne posljedice na ukupni razvoj firme u posljednje dvije godine. To se, prije svega, ogledalo kroz smanjenje putovanja na redovnim linijama, kao i na turističkim aranžmanima. Stoga smo u posljednje dvije godine imali smanjen ukupan prihod za 20% u odnosu na prethodne godine, tako da je usporen i razvoj firme, a samim tim i socijalni status radnika nije se mogao poboljšavati, već naprotiv.

Zakonodavna regulativa kojom je uređena oblast cestovnog, odnosno autobusnog saobraćaja u FBiH i BiH je složena. Da li je ova oblast, po Vašem mišljenju, uređena u skladu sa zahtjevima tržišta?

- Zakonodavna regulativa je, upravo, i kamen spoticanja razvoja firme. Naime, sama teritorijalna specifičnost BPK Goražde ovu firmu sprječava da bude ravnopravan takmac na tržištu saobraćajnih usluga, jer je teritorijalno udaljeno od ostatka Federacije BiH oko 100 km, te samim tim onemogućava da bude konkurentno ostalim firmama. „Federalne linije” koje ima su, u suštini, direktne linije koje ne donose veliku korist. Ovoj firmi najviše bi odgovarale međuentitetske linije koje, nažalost, od rata nisu usaglašavane. Isto tako, usaglašavanje međunarodnih linija je neophodno kako bismo i mi mogli izaći na međunarodno tržište.

„Centroprevoz” d.o.o. je član Skupštine Privredne/Gospodarske komore FBiH. Smatrate li da su dovoljno iskorištene mogućnosti i nadležnosti Komore?

- Moje mišljenje je da u dovoljnoj mjeri nisu iskorištene mogućnosti i nadležnosti P/GKFBiH. Ona ima veliku ulogu kada je u pitanju razvoj privrede, a samim tim i razvoj djelatnosti kojom se bavi naša firma.

S tim u vezi Komora se mora energičnije uključiti u rješavanje svih onih problema koji pogađaju privrednike.

ulative koja uređuje ovu oblast. Rad inspektora na terenu mora biti puno bolji i učinkovitiji. Suzbijanjem nelojalne konkurencije otvara se prostor za proširenje kompanije koja posluje u skladu sa zakonom. Sve dok

Predstavljanje

Članice Konzorcija MEI (III)

U skladu sa tačkom 5. Zaključaka, usvojenih na Prvoj sjednici BH konzorcija MEI, održanoj u Sarajevu 24. 2. 2011. godine, u Glasniku P/GKFBiH predstavljamo članice ovog konzorcija

Tvornica alata Goražde osnovana je 1960. godine. To je preduzeće koje, prioritetno, pripada Sektoru metalske industrije i čija je osnovna djelatnost proizvodnja i promet mašina, alata, spojnih elemenata, mašinske galanterije, betonskog i građevinskog eksera i galvanske zaštite. Tvornica nudi proizvode iz asortimana: metalske, namjenske, automobilske, drvne industrije i građevinarstva.

U pogonima TAG-a vrše se i posebne usluge CNC glodanja, erodiranja elektrodom, erodiranja žicom, stru-

Tvornica alata Goražde d.d. Goražde

Proizvodnja i promet mašina, alata, čeličnog eksera, štanceraj i galvanska zaštita

ganja, brušenja, glodanja, rendisanja, CNC plazma rezanje, usluge termičke obrade materijala od čelika, usluge galvanske zaštite i usluge elektrostatičkog farbanja.

Preduzeće raspolaže sljedećim proizvodnim pogonima:

- alatnica,
- preseraj,
- galvanizacija.

Cilj preduzeća je steći stabilnost na tržištu, proširiti tržište, postati konkurentni i prepoznatljivi u okruženju i šire. Planovi za asortimanska proširenja, stručnost kadra, kao i vještina majstora garant su daljeg snažnog napretka TAG-a.

Proizvodni program

a) Proizvodnja alata za:

- obradu metala plastičnom deformacijom
- duboko izvlačenje dijelova iz mesinga i bakra za namjensku i civilnu industriju
- specijalni alati prema zahtjevu kupca
- mjerni i kontrolni alati

b) Proizvodnja metalnih dijelova plastičnom deformacijom i prosijecanjem

c) Zaštita metala:

- galvanska zaštita (cinkovanje, niklovanje, bakarisanje, estetsko hromiranje i bruniranje)
- elektrostatičko farbanje

U proizvodni program uključena je i izrada pištolja za upucavanje eksera i razne vrste betonskog i građevinskog eksera.

Tvornica je otvorena za partnerstvo sa domaćim i inostranim firma-

ma, zajednička ulaganja, a posjeduje i prostorni kapacitet za pokretanje novih proizvodnih pogona.

Referencna lista

a. Kupci alata

1. Pobjeda - Rudet d.d. - Goražde
2. Pobjeda - Sport d.d. - Goražde
3. UNIS Ginex d.d. - Goražde
4. Bekto Precisa d.o.o. Goražde
5. Tvornica žice d.d. Sarajevo
6. TTO d.o.o. - Sarajevo
7. Volkswagen Sarajevo d.o.o. Sarajevo

b. Kupci proizvoda dobijenih plastičnom deformacijom i prosijecanjem

1. Fen - BiH d.o.o. - Puračić, BiH
2. Bathon GmbH - Alzenau, Germany
3. Bekto Precisa d.o.o. - Goražde
4. Emka Bosnia d.o.o. - Goražde

TAG d.d. - Tvornica alata Goražde

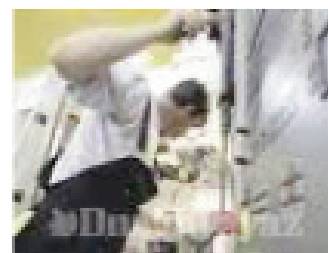
Adresa: Višegradska bb,

Goražde, BiH

Telefon: 038 221 912,

Faks: 038 221 797

Mobitel: 061 156 021

ITC d.o.o., preduzeće za trgovinu, proizvodnju, finansijsko-ekonomski inženjering i zastupstvo, je osnovano 6. 5. 1994. godine sa sjedištem u Zenici. U početku svog razvoja ITC je bio orijentisan na trgovinu u oblasti poljoprivrede.

Preduzeće je ostalo na svojoj prvobitno usvojenoj strategiji, koja je imala za cilj postati lider u Bosni i Hercegovini, u obezbjeđenju sitne poljoprivredne mehanizacije i druge poljoprivredne opreme.

Tokom implementacije mnogobrojnih projekata iz oblasti poljoprivrede, svojim radom i profesionalnim odnosom uposlenika, ITC d.o.o. je opravdao ukazano povjerenje niz nevladinih i vladinih organizacija, te pravnih i fizičkih lica.

Od 2000. godine ITC svoju trgovačku orijentaciju postepeno pretvara u proizvodnu, tako što započinje sa montažom motokultivatora u saradnji sa Labin-progresom, te proizvodnjom plastenika za proizvodnju povrća i cvijeća. U 2003. godini ITC u svom bruto prometu bilježi 60% prihoda od proizvodnje, a 40% prihoda od trgovine.

Tokom 2007. preduzeće je započelo proces proširenja svoje djelatnosti na trgovinu vatrogasnim kamionima i opremom, a od 2008. godine nastavilo proširenje proizvodnih kapaciteta, kao i proizvodnog programa, u koji je uključena rudarska oprema (vodilice užeta stropne jednošinske pruge, valjke trakastih transportera i nosače valjaka trakastih transportera), a počinjemo pružati i usluge obrade, dorade i proizvodnje po narudžbi, kao i servisnog održavanja. Također, od 2008. godine, pruža usluge izvođenja radova iz oblasti klimatizacije, grijanja i hlađenja. Od 2009. ITC d.o.o. Zenica bavi se izradom metalnih konstrukcija, izvođenjem građevinskih radova, izradom mašinskih, hidro i elektroinstalacija.

Metalne konstrukcije

Mada je jedna od novijih, proizvodnja i montaža metalnih konstrukcija zauzima značajan udio u ukupnom obimu djelatnosti sektora metaloprerađivačke, kao što su:

- instalacija pokretnih i fiksnih tribina u objektu "Gradska arena" Zenica,
- rekonstrukcija kosog krovništva na zapadnoj tribini stadiona "Bilino Polje", Zenica,
- izrada i montaža hodne staze glavnog drenažnog kanala hidroelektrane "Rama".

Profesionalan pristup, kvalitetan inženjerski kadar, te opremljenost, stručnost i iskustvo naše radne snage, temelj su uspješne i kvalitetne izvedbe svih do sada realiziranih projekata u ovoj oblasti, kao i garant kontinuiteta besprijekornih rezultata i u realizaciji svih tekućih i budućih projekata.

Danas posjeduje proizvodne kapacitete i ljudske resurse sposobne za kvalitetnu realizaciju poslova iz svih navedenih oblasti, i prepoznatljiv je kako po kvalitetu svojih proizvoda tako i po kvalitetu usluga.

Generalni cilj ITC d.o.o. Zenica je da svojim djelovanjem ispuni očekivanja kupaca, dobavljača, društvene zajednice i zaposlenih, tako što će proizvoditi kvalitetne i cijenom prihvatljive motokultivatore, plastenike

i drugu poljoprivrednu opremu, na vrijeme izmiriti svoje obaveze i biti sigurno i poželjno utočište svim zaposlenim.

Zmaja od Bosne bb
72000 Zenica
Bosna i Hercegovina
+387 32 441 200
www.itc.ba

Mr. Nafija ŠEHIĆ-
MUŠIĆ

Izvršno osoblje dobilo nove službene uniforme

Kao društveno odgovorna kompanija, Željeznice FBiH vodile računa o tome da se nabavka izvrši kod domaćih proizvođača

Duž cijele željezničke mreže, šefovi stanica u ŽFBiH, kao i otpravnici vozova, kondukteri, vozovođe, skretničari i mašinovođe, konačno su, od prije mjesec, obučeni u adekvatnu službenu odjeću po kojoj se raspoznaju. Nakon dugo vremena dobili su kompletne ljetne i zimske uniforme, uključujući plitke, odnosno duboke cipele i šapke. Osim službenih uniformi, uposlenici ŽFBiH, čije radno mjesto to zahtijeva, uskoro će dobiti i zaštitnu opremu.

- Službena odjeća je ogledalo firme u kojoj radimo i koju predstavljamo. Isto kao što naš posao moramo obavljati savjesno i precizno, uniforma koju nosimo mora biti čista i uredna. Ona vas obavezuje i na lijepo ponašanje i daje određeni dignitet - kaže Refik Šahinović, otpravnik vozova na Željezničkoj stanici Zenica.

Refik Šahinović je zaposlen u željeznici preko 20 godina. Zadnja uniforma koju je dobio bila je predratna. Snašao se kako je znao i umio, vodeći računa o tome da u njemu ljudi ne gledaju samo Refika, već i ogledalo firme u kojoj radi.

Prilikom nabavke službenih uniformi i obuće, menadžment ŽFBiH vodio je računa o tome da se nabavka izvrši kod domaćih proizvođača. Kao društveno odgovorna kompanija, koja želi dati svoj doprinos u

stimuliranju domaće proizvodnje, Željeznice FBiH zaključile su Ugovor o isporuci uniformi sa firmom "MEN" d.o.o. Travnik, dok je samo šivanje uradio "Borac" Travnik. Cipele su nabavljene od firme "ZENKO" d.o.o. iz Zenice.

- Želim naglasiti da su prilikom šivanja uniformi za svakog uposlenika posebno uzimane mjere. Materijali koji su korišteni su izuzetno kvalitetni, tako da će ih biti ugodno nositi. Vidimo da su ljudi na terenu zadovoljni i to nas raduje - kaže Safet Sinanović, direktor Sektora za nabavku i prodaju.

Obučeni u nove službene uniforme na koje su dugo čekali, željezničari u Federaciji BiH se nadaju da su na pomolu bolji dani za sve.

Prevoz robe u prvih šest mjeseci 2011. godine

ŽFBiH prebacile plan prevoza za 19%

Željeznice Federacije BiH prevezle su u junu 2011. godine 706.163 tone robe što je za 18% više u odnosu na plan, i isto toliko u odnosu na isti period prošle godine.

Međutim, zbog štrajka u Željeznicama RS, koji je trajao od 3. 6. do 17. 6. 2011. godine, Željeznice Federacije BiH ostvarile su 64.557.663 NTKM, što je za 10% manje u odnosu na plan i devet odsto manje u odnosu na isti period prošle godine.

S obzirom na to da su tokom prvih pet mjeseci 2011. godine ŽFBiH prebacivale plan u NTKM, u prosjeku, za 15 % mjesečno, to znači da su ŽFBiH u junu, zbog štrajka Željeznica RS, prevezle, u stvari, 25% manje NTKM nego što bi da se saobraćaj odvijao normalno.

Uprkos pomenutom štrajku i remontu južne pruge zbog kojeg je na snazi režim zatvora pruge u trajanju od 10 sati dnevno, u prvoj polovini ove godine Željeznice Federacije BiH poslovale su pozitivno.

U prvih šest mjeseci prevezeno je 4.484.694 tone robe, što je za 19% više u odnosu na plan i isto toliko u odnosu na isti period prošle godine. Ostvareno je 462.301.490 NTKM, što je za 14% više u odnosu na plan i 15% više u odnosu na isti period prošle godine.

Poslovne novine okončale projekat izbora 100 najvećih u BiH

Uspješna promocija bh. ekonomije

Svečana dodjela priznanja najuspješnijim kompanijama u Sarajevu okupila je poslovne ljude iz cijele BiH sa ciljem da se promoviše biznis u BiH

Dobitnici priznanja sa urednicom Poslovnih novina

Ovogodišnji izbor “100 najvećih u BiH”, u organizaciji Privredne štampе d.o.o. Sarajevo, odnosno njenog izdanja Poslovne novine, najstarijeg “business to business” magazina u BiH, pokazao je da bh. ekonomija ima resurse i perspektivu.

Dodjela priznanja najuspješnijim kompanijama u BiH prema rezultatima iz 2010. godine, u prepunoj sali sarajevskog Hotela Bosnia, bila je svečana završnica Projekta “100 najvećih u BiH”, na čijoj se realizaciji dugo radilo. Zadovoljni su bili dobitnici priznanja, gosti i novinari, a uz čestitke i poslovno-privatne razgovore degustirali su proizvode slovenskog proizvođača vina Vinokras i novog Carlsberg-ovog pića Somersby-Cider.

Veseli i bogati kutak Udruženja Okusi Hercegovinu, fontana od čokolade domaćina, torte-pokloni poslovnih partnera, obogatili su i “našminkali” svečanost izbora najuspješnijih kompanija u BiH. Iako je riječ o ozbiljnom izboru, zasnovanom na podacima o poslovanju koje su dostavile stotine kompanija širom BiH, atmosfera je taj dan bila opuštajuća, ali i svečana.

Izbor “100 najvećih u BiH” već godinama je mjesto formalnog, ali i neformalnog susreta privrednika i zvaničnika iz cijele BiH. I ove godine okupio je poslovne ljude iz raznih grana privrede i cijele BiH sa istim ciljem da se promoviše biznis u BiH.

Privrednici i predstavnici državnih institucija i nevladinog sektora koji su došli na ovaj izbor pokazali su volju i želju da pomognu promociju, ali i da pokažu da bh. privreda treba oslonac i poticaj kako bi se razvijala u pravcu evropskih integracija.

Rang-liste velikih, srednjih i malih kompanija, koje su objavljene u Poslovnim novinama, će se analizirati u narednim mjesecima. Za sada ističemo samo dobitnike priznanja: JP Elektroprivreda BiH, ASA Prevent Group Sarajevo, BH Telecom, Aluminij, ArcelorMittal, Telekomunikacije Republike Srpske, JP Elektroprivreda HZ HB, Raiffeisen bank BiH, Mercator BH, Bosnalijek, Sarajevski kiseljak, Mrkulić Company Ilidža, Viator&Vektor Sarajevo, Austronet Kozarac, Blicdruk Sarajevo.

Violeti iz Tomislavgrada dodijeljeno je priznanje za NAJ BH PROIZVOD.

“Srebrni pečat”, specijalna nagrada Poslovnih novina, uručen je predstavniku Metalno Zenica za ukupne rezultate poslovanja u prošloj godini.

Nagrade su uručili predstavnici bh. institucija - pokrovitelji i partneri projekta: Jelica Grujić, direktorica Agencije za promociju stranih investicija u BiH (FIPA); Amir Zukić, potpredsjednik Vanjskotrgovinske/Spoljnotrgovinske komore BiH; Nihad Imamović, predsjednik Asocijacije poslodavaca BiH; dr. Sanjin Halimović, ministar razvoja, poduzetništva i obrta FBiH; Jago Lasić, predsjednik Privredne/Gospodarske komore FBiH, Nenad Vuković, sekretar Privredne komore Brčko Distrikta BiH, i Admir Kapo, predsjednik NVO “Kupujmo i koristimo domaće - kvalitetno proizvedeno u BiH”.

Dobitnici su nagrađeni poklonima kompanija Uniqa Osiguranje, Podravka, DP Marketi, portal Bolji posao, Altinbaš i Hotel Termag, a poklone zvaničama obezbijedio je MladegsPak sa svojim brendom Bonito.

U realizaciji ovogodišnjeg izbora 100 najvećih u BiH učestvovali su: Suton iz Širokog Brijega, ProCredit Bank, ASA Prevent Group, UniCredit Bank, UniCredit Leasing, FDS, Xella, Ledo Čitluk.

Pisma podrške Projektu “100 najvećih u BiH”, kao i čestitke dobitnicima priznanja uputili su Mladen Zirojević, ministar vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, i mr. Borko Đurić, predsjednik Privredne komore Republike Srpske.

Redakcija Poslovnih novina

Utvrđen Nacrt zakona o Privrednoj komori FBiH

Novopredloženim zakonom o Privrednoj komori FBiH, koji je utvrđen u formi Nacrta na sjednici Vlade FBiH, reguliraju se kvalitetniji odnosi s organima vlasti i uprave Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, u cilju poboljšanja poslovnog ambijenta za privredne subjekte, bolju promociju izvoza, adekvatniju pomoć na projektima, bolju zaštitu domaće proizvodnje, smanjenje deficita u spoljnotrgovinskoj razmjeni i drugo.

Članstvo privrednih subjekata u komorama stiče se upisom u sudski i druge registre, čime bi komore bile legitiman zastupnik privrede u cjelini, što je praksa u većini zemalja Evropske unije s kojima Bosna i Hercegovina i Federacija Bosne i Hercegovine imaju najveću spoljnotrgovinsku razmjenu, kao i u zemljama okruženja.

Sredstva za rad Komore osiguravaju se iz članarine, doprinosa, kotizacije kolektivnih članova, naknada za obavljanje javnih ovlaštenja, naknada za obavljanje poslovnih usluga i iz drugih izvora. Članice plaćaju članarinu Komori FBiH i komorama kantona, a njena visina određuje se ovisno od kategorije u koju se razvrstavaju članice, koji se utvrđuju Nacrtom zakona.

U postupku pripreme predloženih rješenja sudjelovali su Udruženje poslodavaca FBiH, Privredna komora Federacije BiH, a urađen je u skladu sa Uredbom o načinu pripreme, procjeni utjecaja i odabiru politike u postupku izrade akata koje predlažu i donose Vlada FBiH i federalna ministarstva, odnosno prema metodologiji UNIP-ja.

Utvrđen Nacrt zakona o inspekcijama u FBiH

Vlada FBiH je, na sjednici u Sarajevu, utvrdila i uputila u parlamentarnu proceduru Nacrt zakona o inspekcijama u FBiH. Razlozi su u potrebi usklađivanja Zakona sa presudom Ustavnog suda FBiH prema kojoj se njime ne može regulisati organizacija, djelokrug, prava, dužnosti i odgovornosti kantonalnih inspekcija, kao i neophodnost osiguranja efikasnijeg i transparentnijeg rada inspekcija u sastavu Federalne uprave za inspeksijske poslove.

U odnosu na dosadašnja zakonska rješenja, sada su uređena pitanja koja se odnose na zvanja glavnih i federalnih inspektora, uvjeti za obavljanje inspeksijskih poslova u pogledu stepena i vrste školske spreme, te radnog iskustva, sertifikat (potvrda o uspješnosti u radu) glavnih federalnih i federalnih inspektora koji se odnosi na kvalitet rada inspektora, a njegovo dobivanje uvjetovano je vremenskim

rokom u trajanju od najmanje dvije godine provedene na poslovima inspektora. Ujedno je propisano da će propis o uvjetima i načinu dobivanja, kao i sadržaju sertifikata donijeti Vlada FBiH na prijedlog direktora Federalne uprave. U poglavlju koje se odnosi na inspeksijski nadzor novo zakonsko rješenje su liste provjera na temelju kojih će se utvrditi obim i složenost inspeksijskog pregleda, kao i odredbe izravno preuzete iz Konvencije o inspekciji rada u industriji i trgovini, koje se odnose na obavezu subjekta nadzora da izvješćuje federalnog inspektora rada o nesrećama na radu i o slučajevima profesionalne bolesti na način kako je to propisano federalnim zakonom ili drugim propisom, te na pravo federalnog inspektora da dolazi slobodno i bez prethodne najave u bilo koje doba na radna mjesta koja su podložna inspeksijskom nadzoru.

Kao nove uvedene su mjere privremene zabrane rada i oduzimanje robe osobi koja stavlja robu u promet bez odobrenja nadležnog organa, odnosno koja nije u okviru njegove registrirane djelatnosti, privremeno oduzimanje imovine i novca, odnosno oduzimanje i stavljanje van upotrebe sredstava rada zatečenih u postupku protupravnog vršenja poslovne djelatnosti. Ukoliko federalni inspektor u vršenju redovitog inspeksijskog nadzora utvrdi da subjekt nadzora ne ispunjava uvjete za obavljanje djelatnosti, naredit će privremenu zabranu obavljanja djelatnosti do ispunjavanja propisanih uvjeta. Svrha ovih upravnih mjera, prvenstveno, jeste da se smanji, „rad na crno“. Novina je i u tome da se zaplijenjena roba predaje na čuvanje Federalnoj direkciji za robne rezerve.

Utvrđen Nacrt zakona o dopuni Zakona o utvrđivanju naseljenih mjesta i o izmjenama u nazivima naseljenih mjesta u određenim općinama

Dopunom Zakona o utvrđivanju naseljenih mjesta i o izmjenama u nazivima naseljenih mjesta, koju je Vlada FBiH utvrdila u Nacrtu, u Općini Gornji Vakuf - Uskoplje utvrđuje se novo naseljeno mjesto Trnovača, nastalo izdvajanjem dijela naseljenog mjesta Podgrađe.

Naselje Trnovača postoji već godinama, a regulisanje njegovog konstituisanja kao novog naseljenog mjesta je postalo neizbježno uvođenjem CIPSA, jer su mnogi stanovnici dijela naseljenog mjesta Podgrađe navodili da su rođeni u naseljenom mjestu Trnovača. Također je i na magistralnom putu M 16.2. istaknuta tabla sa nazivom naseljenog mjesta Trnovača, a takav naziv korišten je i u ranijim topografskim kartama.

Propisano je da će pitanje granica novog nasel-

jenog mjesta regulisati Općinsko vijeće svojim aktima.

Postupku utvrđivanja dopune Zakona prethodile su odgovarajuće odluke Općinskog vijeća Gornji Vakuf - Uskoplje zasnovane na rezultatima referenduma o potrebi utvrđivanja naseljenog mjesta Trnovača.

Rasprava o prednacrtima zakona o izmjenama i dopunama: Zakona o organizaciji organa uprave i o državnoj službi u FBiH

Izmjene i dopune Zakona o organizaciji organa uprave u FBiH o kojima je raspravljano na sjednici Vlade FBiH pripremljene su s ciljem usklađivanja sa Zakonom o državnoj službi u FBiH kojim su izmijenjena ranija rješenja u pogledu radnih mjesta rukovodećih državnih službenika. Namjera je, prije svega, da se preciziraju status, poslovi, odgovornosti, imenovanja i prestanak radnog odnosa za pomoćnike ministara i za rukovodeće državne službenike koji se imenuju na mandat, odnosno za direktore samostalne uprave i uprave u sastavu ministarstva, direktore upravne organizacije, sekretare sa posebnim zadatkom i sekretare ministarstava.

Jedan od glavnih razloga za izmjene i dopune Zakona o državnoj službi u FBiH, o kojima je, također, raspravljano prvi put, jeste potreba usklađivanja sa Presudom Ustavnog suda od 20. 4. 2010. godine, tj. da se odredbe ovog zakona ne odnose na kantone, gradove i općine. Pored toga, praksa dosadašnje primjene Zakona ukazala je na potrebu preciznijeg i potpunijeg usklađivanja statusa rukovodioca i rukovodećih službenika, priznavanja diploma stečenih po bolonjskom sistemu školovanja, rješavanje statusa namještenika koji su obrazovanjem uz rad stekli VSS, pitanje stručnog upravnog ispita, ocjenjivanja državnih službenika isl.

Nakon rasprave, Vlada FBiH je zaključila da se u daljem radu na pripremi ovih zakonskih akata uzmu u obzir prijedlozi i sugestije iz rasprave, kao i stavovi zainteresiranih organa i organizacija s kojima će, prema zaključku Vlade FBiH, Federalno ministarstvo pravde obaviti konsultacije.

Podrška Prijedlogu zakona

Federalna vlada je razmotrila i podržala Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja građana u postupku privatizacije koje je predložio zastupnik u Zastupničkom domu Parlamenta FBiH Irfan Ajanović.

Polazeći od mišljenja Federalnog ministarstva finansija, data je podrška ovom zakonskom projektu čiji je cilj produženje roka za otkup stanova na kojima postoji stanarsko pravo certifikatima do 30. juna 2012. godine.

Razmatran Prednacrt zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja neizmirenih obaveza

Vlada FBiH je u nastavku 15. sjednice u Sarajevu razmatrala Prednacrt zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja neizmirenih obaveza nastalih po osnovu Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom koje je pripremlilo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike.

Zaključeno je da ovo i Federalno ministarstvo finansija ponovo analiziraju neizmirene obaveze Federacije BiH po ovom osnovu i rješenja za njihovo izmirivanje predlože u skladu sa raspoloživim sredstvima, odnosno Zakonom o izvršenju budžeta Federacije BiH.

Utvrđen Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu FBiH

Visoki predstavnik je, u skladu sa ovlaštenjima iz Sporazuma o provedbi civilnog djela Mirovnog ugovora, koji je sastavni dio Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH, donio Odluku kojom se donosi Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu FBiH od 18. 9. 2009. godine.

Prema navedenoj odluci ovaj zakon je na privremenoj osnovi sve dok ga Parlament Federacije BiH ne usvoji u istom obliku, bez izmjena i dopuna i bez dodatnih uvjeta.

U tom cilju, Vlada FBiH je utvrdila Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državljanstvu FBiH u istovjetnom tekstu kako ga je donio visoki predstavnik i uputila ga u Parlament Federacije BiH radi usvajanja.

Izmjena odluke o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova

Vlada FBiH je donijela Odluku o izmjenama Odluke o uslovima i načinu obavljanja mjenjačkih poslova kojom je propisano izuzeće od obaveze da pravna lica i poduzetnici za obavljanje mjenjačkih poslova imaju rješenje nadležnog organa o ispunjenosti minimalnih tehničkih uslova za rad u skladu sa važećim propisima. Od ove obaveze, naime, izuzimaju se javni poštanski operatori s obzirom na to da oni, sukladno Zakonu o poštama BiH, rade na osnovu ovlaštenja Agencije za poštanski promet BiH za čije je dobivanje potrebno ispuniti uslove materijalno-tehničke opremljenosti. Cijeni se, stoga, da o ispunjavanju uslova za rad mjenjačnice nije potrebno rješenje drugog organa, tim prije jer je Zakonom o javnim poštanskim operatorima dozvoljeno da, posredstvom poštanske banke, rade i mjenjačke poslove.

Bruto domaći proizvod za BiH

Bruto domaći proizvod za 2010. godinu u tekućim cijenama po proizvodnom pristupu iznosio je 24.486 mil. KM. Nominalni rast u odnosu na 2009. godinu iznosio je 2,017%, dok je realni rast bio 0,7%.

BDP-e po stanovniku iznosio je 6.371 KM, odnosno 4.314 USD ili 3.258 eura.

Posmatrano po djelatnostima, najveći porast bilježe: Prerađivačka industrija (6,52%), Ostale djelatnosti (6,83%), Proizvodnja i snabdijevanje energijom (3,52%), Trgovina (3,17%), Saobraćaj (2,99%).

Najveći doprinos rasta BDP-a, od 2,01%, imale su Trgovina (13,36%), Prerađivačka industrija (11,00%), Državna uprava (9,98%) i Poslovanje nekretninama (9,17%).

U Hrvatskoj je BDP-e po stanovniku u 2010. godini iznosio 13.772 USD.

Zaposlenost i nezaposlenost

U maju 2011. broj zaposlenih kod pravnih lica u BiH iznosio je 694.191, a od toga 282.666 žena, što je u odnosu na april porast za 250, dok se broj zaposlenih žena smanjio za 0,1%.

Istovremeno, broj nezaposlenih u BiH iznosio je 526.791, a to je u odnosu na april 2011. smanjenje za 0,5%, dok je broj nezaposlenih žena smanjen za 0,3%.

Godišnja inflacija u junu 2011. u BiH bila je 3,8%

U junu 2011. godine u odnosu na juni prethodne godine u BiH je zabilježen rast cijena u odjeljcima Alkoholna pića i duhan za 8,4%, Hrana i bezalkoholna pića za 7,2%, Prijevoz 6,8%, Komunikacije za 5,4%, Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 1,6% i Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,9%.

U zemljama regije u maju 2011. godine zabilježene su stope inflacije na godišnjem nivou: u Hrvatskoj 2% i Srbiji 12,7%.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

U junu 2011. godine zabilježen je mjesečni rast proizvođačkih cijena industrijskih proizvoda na domaćem tržištu za 0,4% u poređenju sa majem.

Posmatramo li glavne industrijske grupe (GIG-ove) cijene Energije i Intermedijarnih proizvoda su porasle za 0,3%, dok su u istom periodu cijene Trajnih proizvoda za široku upotrebu opale za 0,6%. Cijene glavnih industrijskih grupa Kapitalnih proizvoda i Netrajnih proizvoda za široku upotrebu su u istom periodu ostale nepromijenjene.

Posmatramo li područja i oblasti KD-a, u istom periodu je zabilježen rast proizvođačkih cijena u oblasti Vađenja ruda i kamena od 0,5%, te Prerađivačke industrije za 0,3%. Cijene u oblasti Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom i toplom vodom su, u istom periodu, ostale nepromijenjene.

Proizvođačke cijene industrijskih proizvoda na domaćem tržištu na godišnjem nivou više su za 4% (juni 2011. - juni 2010. godine).

Rast je zabilježen u industrijskim grupama Intermedijarnih proizvoda od 6,7%, Energije za 3,8%, Kapitalnih proizvoda za 3,6%, te Netrajnih proizvoda za široku upotrebu za 2,7%, dok je kod Trajnih proizvoda za široku upotrebu zabilježen pad cijena za 0,7%.

U istom periodu zabilježen je rast proizvođačkih cijena u oblastima Vađenja ruda i kamena za 6%, Prerađivačke industrije za 4,8% dok je u Proizvodnji i snabdijevanju električnom energijom, plinom i toplom vodom zabilježen pad od 0,7%.

Indeks potrošačkih cijena

Mjesečna deflacija u junu 2011. godine u BiH bila je 0,5%.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje, u junu u odnosu na maj 2011. godine, najviše su snižene cijene u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića za 1,1% i Prijevoz za 0,9%.

Najveći rast cijena bio je u odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti od 0,3%, dok je u odjeljcima Alkoholna pića i duhan, Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće, te Rekreacija i kultura zabilježen rast od 0,1%.

Indeks obima industrijske proizvodnje

Rast ukupne proizvodnje u odnosu na prosjek 2010. godine iznosi 7%, u odnosu na juni 2010. (isti mjesec prethodne godine) 10,4%, a u odnosu na maj 2011. iznosi 2,4%.

U području C "Vađenje ruda i kamena" rast industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 15,4%, a u odnosu na juni 2010. godine 31,1%.

U području D "Prerađivačka industrija" rast industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 11%, a u odnosu na juni 2010. godine 7,3%.

U području E "Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom" pad industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 7,8%, a u odnosu na juni 2010. godine rast proizvodnje je 10%.

Zaposlenost

U maju 2011. godine ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 440.429, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,002% u odnosu na april.

U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2010. godini došlo je do povećanja za 0,3%.

Industrijska proizvodnja

Industrijska proizvodnja u FBiH u junu 2011. godine u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine veća je za 3,9%, u odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine veća je za 5,6%, dok je u odnosu na maj ove godine veća za 2,9%.

Ukupna industrijska proizvodnja za januar - juni 2011. godine u odnosu na isti period 2010. godine veća je za 5%, u području Vađenje ruda i kamena veća je za 16,6%, u području Prerađivačka industrija veća je za 2,9%, i u području Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, gasom i vodom veća je za 3,7%.

Prema glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda za januar - juni 2011. godine u odnosu na isti period 2010. godine, proizvodnja bilježi povećanje energije za 6,8%, intermedijarnih proizvoda, osim energije za 10,5% i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 2,8%, dok je zabilježeno smanjenje kapitalnih proizvoda za 1,5% i trajnih proizvoda za široku potrošnju za 7,3%.

Prosječna neto plaća

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za maj 2011. godine u FBiH iznosila je 822,96 KM, što je nominalno više za 1% i realno više za 0,8% u odnosu na april 2011. godine, a nominalno je viša za 2,5%, a realno manja za 1,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Indeks potrošačkih cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u FBiH u junu 2011. godine niži je za 0,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), pad cijena registrovan je u odjeljku Odjeća i obuća za 1,1%, Hrana i bezalkoholna pića za 0,8% i u odjeljku Prevoz za 0,7%.

U odjeljcima Alkoholna pića i duhan, Zdravstvo i Ostala dobra i usluge cijene su više za 0,2%, a u odjeljcima Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti i Restorani i hoteli za 0,1%.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u junu 2011. godine je viši za 3,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, za 1,9% u odnosu na decembar 2010 i za 3,2% u odnosu na prosjek 2010. godine.

Za šest mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks potrošačkih cijena je viši za 3,4%.

Indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u junu 2011. godine viši je za 0,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena intermedijarnih proizvoda osim energije viši je za 0,8%, energije za 0,2%, a netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,1%. Pad indeksa cijena registrovan je kod trajnih proizvoda za široku potrošnju za 1%.

U grupaciji kapitalni proizvodi indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je viši u području Prerađivačke industrije za 0,5%, a u području Vađenja ruda i kamena za 0,4%.

U području Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom/plinom i vodom indeks cijena se nije mijenjao u ovom mjesecu.

Posmatrano po oblastima, rast indeksa cijena je registrovan kod Proizvodnje baznih metala za 5,5%, Proizvodnje tekstila za 1,2%, Vađenja uglja i lignita; vađenja treseta za 0,7%, Proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 0,6%, Proizvodnje metalnih proizvoda, osim mašina/strojeva i opreme za 0,4%, Prerade drveta/drva i proizvoda od drveta i plute, osim namještaja; proizvodnje predmeta od slame i pletarskih materijala za 0,2%, Štavljenja i obrade kože; proizvodnje kofera i ručnih torbi, sedlarskih i saračkih proizvoda i obuće i Izdavačke djelatnosti, štampanja i umnožavanja (reprodukcije) snimljenih zapisa za 0,1%.

Pad indeksa cijena registrovan je kod Proizvodnje električnih mašina i aparata d.n. za 8,0%, Vađenja ruda metala za 6,8%, Proizvodnje koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva za 2,2%, Proizvodnje mašina i uređaja d.n. za 0,9%, Proizvodnje ostalih proizvoda od nemetalnih minerala za 0,4%, Reciklaže za 0,3% i Proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa za 0,2%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u junu 2011. godine viši je za 3,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na decembar 2010. godine niži je za 0,5%.

Za šest mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda je viši za 3,7%, a u posljednjih dvanaest u odnosu na prethodnih dvanaest mjeseci je viši za 2,6%.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u junu/lipnju 2011. godine viši je za 2,0% u odnosu na prosječan indeks iz 2010. godine.

Nastanak, organizacija i način funkcionisanja

Evropska unija je jedinstvena međuvladina i nadnacionalna zajednica evropskih država, nastala kao rezultat procesa saradnje i integracije koji je započeo 1951. godine između šest država (Belgije, Francuske, Njemačke, Italije, Luksemburga i Nizozemske). Evropska unija formalno je uspostavljena 1. novembra 1993. godine, stupanjem na snagu Ugovora o Evropskoj uniji (poznatiji kao Ugovor iz Maastrichta). EU danas okuplja 27 država članica. Prostire se na 4.325.675 km², a broji oko 496 milijuna stanovnika

Kriteriji za članstvo

Na sastanku Evropskog vijeća u Kopenhagenu, održanom u junu 1993. godine, postavljena su tri kriterija (tzv. kopenhaski kriteriji) koje svi budući kandidati moraju ispunjavati za punopravno članstvo. To su:

Politički - stabilnost institucija koje osiguravaju demokratiju, vladavinu prava, poštovanje ljudskih prava i prava manjina i prihvaćanje ciljeva Unije;

Ekonomski - postojanje djelotvornog ekonomskog tržišta, te sposobnost tržišnih učesnika da se nose s konkurentskim pritiscima i tržišnim zakonima unutar EU;

Pravni - usvajanje cjelokupne pravne stečevine EU (acquis communautaire).

Iako je prihvaćanje pravne stečevine EU važno, još je važnije osigurati efikasnu provedbu i primjenu kroz odgovarajuću administrativnu strukturu. Stoga je na sastanku Evropskog vijeća u Madridu 1995. godine postavljen četvrti kriterij kao preduslov za članstvo (tzv. madridski kriterij):

Administrativni - prilagodba odgovarajućih administrativnih struktura s ciljem osiguranja uslova za postepenu i skladnu integraciju.

Struktura

Ugovorom o EU uspostavljena je trojaka struktura EU, koja se često opisuje pomoću pročelja antičkog grčkog hrama sa tri stupa, a stupovi se međusobno razlikuju po naravi saradnje u njihovom okviru među državama članicama:

Prvi stup čine već ranije osnovane zajednice: Evropska zajednica za ugljen i čelik (skraćeno EZUČ), koja je prestala postojati 2002. godine, Evropska ekonomska zajednica (skraćeno EEZ), te Evropska zajednica za atomsku energiju (skraćeno EUROATOM).

Drugi stup sastoji se od saradnje država članica u području Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (engl. Common Foreign and Security Policy).

Treći stup sastoji se od saradnje država članica u području u pravosuđu i unutrašnjim poslovima (engl. Justice and Home Affairs), kako je to izvorno definirano Ugovorom iz Maastrichta. On je preimenovan 1997. Ugovorom iz Amsterdama u Policijsku i pravosudnu saradnju u kaznenim predmetima (engl. Police and Judicial Cooperation in Criminal Matters), jer je dio poslova prebačen u prvi stup (pravosudna saradnja u građanskopravnim pitanjima i pitanja imigracije, viza i azila).

Samo je prvi stup nadnacionalni. To u prvom redu znači da u procesu donošenja odluka država može ostati preglasana, a da odluka, ipak, bude donesena i da obvezuje i državu koja se protivila njenom donošenju. To znači da norme nastale na evropskom nivou izravno postaju sastavnim dijelom unutrašnjih pravnih poređaka svake države članice, a mogu i izravno stvarati prava za pravne i fizičke osobe. Osim toga, u internom pravu države članice zauzimaju hijerarhijski status viši od nacionalnog prava. Ta obilježja nadnacionalnosti u druga dva stupa nisu prisutna, odluke se donose jednoglasno, a njihovi učinci u internom pravu ovise o spremnosti država članica da ih provedu.

Institucije

EU ima složen sistem institucija. Najvažnije institucije su:

- Vijeće EU ili poznatije kao Vijeće ministara EU. Vijeću ministara pomaže u radu Odbor stalnih predstavnika (COREPER).

- Evropska komisija
- Evropski parlament
- Evropski sud pravde, koji uključuje i Sud prvog stupnja

- Evropsko vijeće koje i nije tijelo, već sastanak na vrhu (summit) šefova država ili vlada država članica i predsjednika Evropske komisije.

Postoje još i druga tijela i ustanove, te brojne specijalizirane agencije.

Pravni sistem

Pravni sistem EU specifičan je jer nema elemente pravnih sistema država članica, ali i elemente sistema međunarodnih organizacija. Stoga ga se najčešće predstavlja kao pravni sistem sui generis, koji se razvija i prilagođava potrebama i specifičnostima evropske integracije.

Evropsko pravo čini ukupnost svih propisa važećih u okviru EU, a običajeno se dijeli na primarno i sekundarno. U primarno pravo ubrajaju se osnivački ugovori, zajedno sa svim sporazumima, ugovorima, te odlukama koji mijenjaju i dopunju osnivačke ugovore, te opća načela prava Zajednice. Sve ostale pravne norme zasnivaju se i podređene su normama primarnoga prava. Sekundarno pravo čine pravni akti koje na internom planu usvajaju institucije EU. Ti propisi obuhvataju: uredbe, direktive, odluke, mišljenja, preporuke, zajednička stajališta, zajedničke akcije, okvirne odluke, sudsku praksu Evropskoga suda. Međunarodni sporazumi kojima se uređuju međusobni odnosi EU i drugih međunarodnih organizacija ili trećih država obično se svrstavaju između primarnog i sekundarnog prava.

U evropskom pravu djeluju dva načela: načelo izravnog učinka (izravne primjenjivosti), što znači da je ono izravno primjenjivo u državama članicama, te načelo nadređenosti evropskog prava nad nacionalnim.

Treba naglasiti da pravni sistem EU nije jedinstven pravni sistem. Naime, sistem uspostavljen u okvirima evropskih zajednica različit je od sistema u okviru ostalih dvaju stupova EU. Naime, dok sustav EZ-a obilježava nadnacionalnost kako u pogledu nastanka prava tako i u pogledu njegove primjene, pravni je sistem druga dva stupa sličniji klasičnom međunarodnom pravu. Autonomija država članica, i regulatorna i provedbena, bitno je ograničena u nadnacionalnom stupu Unije, dok su u druga dva stupa države članice i dalje u mogućnosti kontrolisati donošenje i provođenje pravnih pravila.

Politike i aktivnosti EU

Zajednica ima nadležnost u područjima i u mjeri koju su joj dodijelile države članice, prije svega, osnivačkim ugovorima. Sa svakom revizijom osnivačkih ugovora države članice su sve više širile nadležnost Zajednice. To je posebno uočljivo kada se pobroje sva područja u kojima je Unija do sada donijela ogroman broj propisa, koji čine dio pravne stečevine EU (tzv. *acquis communautaire*).

Prema osnivačkim ugovorima u pretežnom broju slučajeva nadležnost je podijeljena između Zajednice i države članica, međutim, postoje i određena područja koja su u isključivoj nadležnosti Zajednice. Budući evropski Ustav taksativno nabroja područja isključive nadležnosti Unije: 1. carinska unija; 2. pravila o tržišnom natjecanju potrebna za funkcioniranje unutarnjeg tržišta; 3. monetarna politika; 4. očuvanje morskih bioloških resursa u sklopu ribarske politike; 5. zajednička trgovinska politika.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

18. GENERALNI BH SAJAM

18TH GENERAL B&H FAIR

ZEPS 2011

ZENICA, 4-9.10.2011.

DD POSLOVNI SISTEM RMK, 71000 ZENICA

Kučukovići 2/VI; PP 2, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 32/247-774, 247-770; Fax: +387 32/247-773, 245-170

E-mail: info@zeps.com, project@zeps.com, logozeps@zeps.com

www.zeps.com

Prijavljivanje je u toku!